

Actualisatie quickscan natuurwetgeving Bavinckel, Almelo

Definitief

Opdrachtgever:

BJZ.NU
De heer W. Bekke
Twentepoort Oost 61-15
7609 RG ALMELO
T 06-21297119
E info@bjz.nu
I www.bjz.nu

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
Mossendamsdwarsweg 3
7472 DB GOOR
Postbus 53, 7470 AB GOOR
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 37 77
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Project nr. 4953

Opgesteld door	Gecontroleerd	Datum
S. Boekhout	R. Heins	3-5-2011

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	2
2. GEBIEDSKARAKTERISTIEK.....	3
2.1 Huidige situatie	3
2.2 Ruimtelijke ontwikkelingen	3
3. NATUURWETGEVING	4
3.1 Flora- en faunawet beschermd flora en fauna.....	4
3.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998.....	4
3.3 Ecologische Hoofdstructuur beschermd gebieden	4
4. METHODE.....	6
4.1 Bureauonderzoek.....	6
4.2 Terreinbezoek.....	6
5. BESCHERMDE SOORTEN	7
5.1 Flora	7
5.2 Zoogdieren.....	7
4.3.1 Vleermuizen.....	7
4.3.2 Grondgebonden zoogdieren.....	8
5.3 Vogels.....	8
5.4 Amfibieën, reptielen en vissen	9
5.5 Ongewervelden.....	10
6. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	11
6.1 Beschermd natuurwaarden.....	11
6.2 Opstellen ecologisch werkprotocol	11
6.3 Plannen kunnen doorgang vinden	11
6.4 Rekening houden met nachttactieve dieren	11

LITERATUURLIJST

BIJLAGE 1: FLORA- EN FAUNAWET

BIJLAGE 2: TOEKOMSTIGE SITUATIE

1. INLEIDING

In 2004 is door adviesbureau Mertens in het plangebied Bavinckel een Flora- en faunaonderzoek uitgevoerd. Destijds waren voornemens om het tuincentrum Henrie Oude Wesselink te verplaatsen naar het plangebied. Inmiddels is het tuincentrum in een klein gedeelte in het zuiden van het plangebied gevestigd. Voor het andere deel zijn de plannen gewijzigd en wil CGN Almelo een ontmoetingscentrum realiseren en Pagedal Care een zorghuisvesting. Beide partijen willen intensief samenwerken bij de herontwikkeling van het gebied.

Doordat de ruimtelijke ontwikkelingen zijn gewijzigd en het huidige onderzoek verouderd is (3-5 jaar geldigheidsduur), dienen de plannen opnieuw getoetst te worden aan de natuurwetgeving. Naar aanleiding van een actualiserend flora- en faunaonderzoek moet duidelijk worden welke effecten de plannen hebben op de aanwezige natuurwaarden en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

Het onderzoek heeft bestaan uit een visuele inspectie van het plangebied en het raadplegen van vrij beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde dier- en plantensoorten.

Figuur 1. Ligging van de projectlocatie (rode cirkel) (bron: Geografische dienst).

Figuur 1. Weergave van de globale plannen. De twee rode vierkanten geven het zorgcentrum en het ontmoetingscentrum aan. Rondom de roze rechthoek is gedeeltelijk het tuincentrum gevestigd (Bron: VO&W, november 2010, versie 1.1).

2. GEBIEDSKARAKTERISTIEK

2.1 Huidige situatie

Het plangebied is gelegen in het buitengebied ten zuidoosten van Almelo en wordt begrensd door de Almelsestraat, Elhorsterveld en de Grote Bavenkelseweg.

Het merendeel van het plangebied bestaat uit agrarisch terrein in de vorm van weiland. Op verschillende locaties in het plangebied zijn zogenaamde borders aangelegd, enkele verhoogd, met daarbinnen verschillende kruiden, struiken en jonge bomen. In het plangebied zijn verschillende, watervoerende watergangen aanwezig. In het zuiden van het plangebied staat een oud, vervallen schuurtje langs een houtwal. (Foto's 1 t/m 4). In het oosten van het gebied zijn aan de Almelsestraat twee particuliere woningen gelegen en in het zuidoosten het tuincentrum.

Foto 1 en 2. Impressie van het plangebied.

2.2 Ruimtelijke ontwikkelingen

In het plangebied wordt een gedeelte verhard en bebouwd en een gedeelte natuur. De locatie voor CGN Almelo wordt ingevuld met een ontmoetingsgebouw, een verzamelgebouw en sport- & speelvelden. De locatie voor Pagedal Care wordt ingevuld met een gebouw voor zorghuisvesting, een tuinhuis en een dierenverblijf. Daarnaast krijgen beide locaties een kavel voor een beheerderwoning, een gebouw voor de terreinbeheerder, parkeergelegenheid en inpassing van een terras, wandelpaden en bos en bomen. Er zijn vanuit externe partijen plannen om de doorbraak langs het noordwesten van het plangebied te laten stromen. Dit gebied, evenals de particuliere woningen en het zuidelijke deel van het tuincentrum, zijn niet meegenomen tijdens dit onderzoek. (Bijlage 2).

Foto 3 en 4. Boven het schuurtje en onder de houtwal.

3. NATUURWETGEVING

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet 1998) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving geïmplementeerd.

3.1 Flora- en faunawet beschermd flora en fauna

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Onder bepaalde voorwaarden is een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet van toepassing. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal

vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, havik, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht en daarom is geen ontheffing nodig. Deze soorten zijn bij dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. Zie bijlage 1 voor een uitgebreide beschrijving en toelichting op de Flora- en faunawet.

De Flora- en faunawet is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Deze gebieden worden in Nederland op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 beschermd.

Er is geen sprake van beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet ter plaatse of in de nabijheid van het plangebied. Verdere toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.

3.3 Ecologische Hoofdstructuur beschermd gebieden

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies

uitgewerkt. In of in de directe nabijheid van de EHS geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

De EHS bestaande natuur ligt op een afstand van ongeveer 3 km van het plangebied. Langs het plangebied is het noordwesten (de toekomstige Doorbraak) bestempeld als EHS Nieuwe natuur. Met de ruimtelijke ontwikkelingen worden geen negatieve effecten verwacht of aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. De ontwikkeling vormt tevens geen belemmering voor de realisatie van de EHS op de noordwestelijk gelegen percelen. Een nadere toetsing aan de EHS wordt niet noodzakelijk geacht.

4. METHODE

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een verkenning van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.1 Bureauonderzoek

De volgende bronnen zijn in het kader van dit onderzoek gebruikt:

- Landelijke en provinciale verspreidingsinformatie met betrekking tot planten, dagvlinders, amfibieën, reptielen, vogels en zoogdieren, met name uit verspreidingsatlassen. De landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, moet blijken of nabij de locaties in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom veelal betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.

De website www.waarneming.nl en www.telmee.nl zijn ook geraadpleegd. Een groot aantal amateurs kunnen op deze websites hun natuurwaarnemingen kwijt. De site wordt gecontroleerd door een validatiecommissie. Soortwaarnemingen via deze bron zijn redelijk betrouwbaar, maar kunnen moeilijk geverifieerd worden. Wel kan het een beeld geven van mogelijke soorten in de regio. Waarnemingen zijn, in tegenstelling tot atlassen, vaak tot op de exacte locatie te herleiden.

4.2 Terreinbezoek

Het eenmalige veldbezoek op 8 april 2011 was verkennend van aard, waarbij aan de hand van de aanwezige terreintypen het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten is bepaald. Het veldbezoek is door S. Boekhout, ecologisch adviseur van Eelerwoude, uitgevoerd bij onbewolkt weer bij temperaturen van 15°C.

5. BESCHERMDE SOORTEN

5.1 Flora

Voorkomen en functie

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Het jaargetijde was echter niet geschikt om beschermde planten te inventariseren. Gelet op de aanwezige terreintypen in het plangebied (weiland, bosschages) is het waarschijnlijk dat in het plangebied beschermde plantensoorten voorkomen van tabel 1. Dit betreft bijvoorbeeld de brede wespenorchis. Deze soort is tijdens eerder onderzoek ook waargenomen (Mertens, 2004). Strikt beschermde plantensoorten (tabel 2 en 3) worden verder niet verwacht in het plangebied.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied voor tabel 1-soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen in de Flora- en faunawet. In het plangebied worden geen strikt beschermde plantensoorten verwacht.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor flora niet noodzakelijk.

5.2 Zoogdieren

4.3.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

Het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in verblijfplaats, vliegrouete en foerageergebied.

Uit de literatuur is naar voren gekomen dat in het plangebied de gewone dwergvleermuis en laatvlieger voorkomt. Verder wordt verwacht dat de rosse vleermuis ook gebruik maakt van het plangebied.

Verblijfplaats

In het plangebied zijn alleen de bomen (houtwal) geschikt als verblijfplaats voor

vleermuizen. De aanwezige bomen zijn oud genoeg om holten en spleten te bevatten. Het schuurtje is ongeschikt als verblijfplaats. Deze is enkelwandig en er is veel tocht aanwezig. Verder zijn in het plangebied geen gebouwen en daarmee geschikte verblijfplaats aanwezig.

Vliegrouete en/of foerageergebied

Het merendeel van de vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen en groenstructuren als vliegrouete en foerageergebied. In het plangebied wordt verwacht dat een klein aantal individuen vooral rondom de houtwal jagen en deze gebruiken als vliegrouete. Belangrijke vliegroutes en foerageergebieden worden niet in het plangebied verwacht door het ontbreken van grotere aaneengesloten gebieden en lijnvormige elementen.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuizen en hun verblijfplaatsen zijn in de Flora- en faunawet beschermd. Het is aannemelijk dat in het plangebied elementen door vleermuizen worden gebruikt als verblijfplaats, vliegrouete en foerageergebied. De voornamelijkste activiteiten van vleermuizen worden verwacht rondom de houtwal. Deze houtwal kan dienst doen als verblijfplaatsen, vliegrouete en foerageergebied. Dit zal echter om een klein aantal gaan. Dit komt ook naar voren uit eerder onderzoek. De bomen blijven in het plangebied behouden en ingepast en met de ruimtelijke ontwikkelingen worden daarom geen effecten verwacht op eventuele verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. Met de ruimtelijke ontwikkelingen kan verlichting toenemen wat in sommige gevallen een negatief effecten kan hebben op nachttactieve soorten, waaronder vleermuizen. In de nieuwe situatie wordt daarom ook geadviseerd rekening te houden met deze nachttactieve dieren. Dit kan door de verlichting tot een minimum te beperken (paragraaf 6.3).

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

4.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie

Tabel 1-soorten

In het plangebied zijn de volgende soorten of hun sporen waargenomen: haas, mol, ree en veldmuis. Uit de literatuur is bekend dat tevens de soorten konijn, egel, rosse woelmuis, huisspitsmuis en bosmuis voorkomen. Verder kunnen nog de volgende soorten in het plangebied marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) voorkomen.

Tabel 2 en 3-soorten

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen sporen (o.a. uitwerpselen, krabsporen) aangetroffen van beschermde soorten. Mogelijk dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de steenmarter en de eekhoorn. Andere zwaarder beschermde grondgebonden zoogdiersoorten (o.a. das en waterspitsmuis) worden niet in het plangebied verwacht vanwege het ongeschikt biotoop en/of het bekende verspreidingsgebied van de soorten.

Effecten en ontheffing

Tabel 1-soorten

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde zoogdieren van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie. Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt de algemene zorgplicht ten aanzien van deze soorten.

Overige tabel 2 en 3-soorten

Het plangebied blijft (deels) geschikt als leefgebied voor tabel 2 en 3-soorten (steenmarter en eekhoorn). Daarnaast is voldoende leefgebied in de omgeving aanwezig voor deze soorten. Op tabel 2 en 3-soorten worden geen negatieve effecten verwacht.

Aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing voor grondgebonden zoogdieren is niet van toepassing.

5.3 Vogels

Voorkomen en functie

De aangetroffen vogels in en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels. Onder andere de volgende vogelsoorten maken gebruik van het plangebied; houtduif, groenling, koolmees, merel, pimpelmees, roodborst en tijtjaf. Uit eerder onderzoek is tevens in 2004 territoria van Kievit, scholekster en patrijs aangetroffen. Tijdens het onderzoek in 2011 is alleen de Kievit buiten het plangebied op een akkerperceel aangetroffen. Mogelijk broeden bovenstaande soorten ook in het plangebied.

In het plangebied zijn in het schuurtje recente sporen (uitwerpselen en braakballen) waargenomen van de kerkuil. Verblijfplaatsen van de kerkuil zijn jaarrond beschermd. Andere zeldzame en kritische vogelsoorten, evenals verblijfplaatsen van vogelsoorten die jaarrond van vaste rust- en verblijfplaatsen gebruik maken, zijn niet aangetroffen in het plangebied.

Effecten en ontheffing

Alle bomen blijven in het plangebied behouden. Mogelijk dat wel het schuurtje zal verdwijnen.

Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die in gebruik zijnde nesten beschadigen of verstoren. Verstoring kan in veel situaties worden voorkomen door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Voor de Flora- en faunawet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar. De genoemde termijn moet daarom niet al te strikt worden toegepast.

In de sinds augustus 2009 geldende 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' zijn in categorie 5 van deze lijst een aantal vogelsoorten opgenomen die ook in het plangebied voor (kunnen) komen. Het gaat om een groep van broedvogelsoorten die vaak terugkeert naar de plaats waar ze hebben gebroed, maar die over voldoende

flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats door bijvoorbeeld ruimtelijke ontwikkelingen verloren is gegaan, uit te wijken naar andere locaties in de omgeving. In deze situatie gaat het om ondermeer koolmees en pimpelmees. Het gaat dan voor deze soorten om een beperkt aantal broedparen van (vrij) algemeen voorkomende soorten. In de omgeving van het plangebied komt veel potentieel geschikt leefgebied voor deze soorten voor en ook in het toekomstige plangebied komt veel potentieel leefgebied ervoor terug. Van negatieve effecten die vragen om mitigerende of compenserende maatregelen is voor categorie 5-soorten niet aan de orde.

Indien het schuurtje gesloopt wordt, dienen aanvullende maatregelen genomen te worden om negatieve effecten te voorkomen. Met het slopen van het schuurtje verdwijnt de vaste rust- en verblijfplaats van de kerkuil. Het verjagen, vangen en doden van individuen van deze beschermde soorten, alsmede het verstoren of vernielen van vaste verblijfplaatsen is verboden vanuit de Flora- en faunawet. Deze aanvullende maatregelen dienen uitgewerkt te worden in een ecologisch werkprotocol. Hierbij dient gedacht te worden aan bijvoorbeeld de periode van sloop (buiten het broedseizoen) en de manier van slopen, maar ook aan het aanbieden van nieuw leefgebied in het plangebied. Indien deze maatregelen niet worden opgevolgd, is alsnog een ontheffing noodzakelijk. Ook bij het renoveren van het schuurtje en/of aantasting van de omgeving kunnen aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn. Dit is afhankelijk van onder andere de exacte werkzaamheden en periode van uitvoer.

Rekening houdend met het broedseizoen, is nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing niet noodzakelijk voor vogels. Wel dient rekening gehouden te worden met de kerkuil. Afhankelijk van de toekomstige invulling van het schuurtje kunnen aanvullende maatregelen (of ontheffing) noodzakelijk zijn.

5.4 Amfibieën, reptielen en vissen

Voorkomen en functie

Amfibieën

Een aantal soorten, zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander, kunnen het plangebied jaarrond gebruiken. In het plangebied zijn een aantal watergangen aanwezig welke ten tijde van het onderzoek watervoerend waren. De watergangen zijn geschikt als voortplantingsbiotoop. Er worden kleine aantallen licht beschermde amfibieën verwacht doordat het merendeel van de watergangen steile oevers, slechte waterkwaliteit en geen waterplanten hadden. Strikt beschermde amfibieënsoorten worden niet verwacht in het plangebied vanwege het ongeschikte habitat als voortplantingsbiotoop voor deze soorten. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van strikt beschermde amfibieën rondom het plangebied.

Reptielen

Beschermde reptielen zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van reptielen in en rondom het plangebied.

Vissen

Beschermde vissen worden in het plangebied niet verwacht vanwege het slechte waterkwaliteit en het ontbreken van waterplanten.

Effecten en ontheffing

De ingreep kan leiden tot een (tijdelijke) verstoring van leefgebied van de genoemde amfibieën van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Het gaat om vermoedelijk (zeer) kleine aantallen. Van negatieve effecten op populatieniveau zal geen sprake zijn. Genoemde soorten zijn licht beschermd en vrijgesteld van de ontheffingsplicht bij ruimtelijke ingrepen. Er worden geen effecten verwacht op reptielen en vissen.

Het aanvragen van een ontheffing of het uitvoeren van nader onderzoek is niet van toepassing voor amfibieën, reptielen en vissen.

5.5 Ongewervelden

Voorkomen en functie

De overige in de Flora- en faunawet opgenomen soorten zijn dusdanig zeldzaam en grotendeels gebonden aan specifieke biotopen zoals heide, hoogveen, laagveen en beken, dat het zeer onwaarschijnlijk is dat het plangebied voor deze soorten een functie vervult.

Effecten en ontheffing

Het aanvragen van een ontheffing of het uitvoeren van nader onderzoek is niet van toepassing.

6. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

6.1 Beschermde natuurwaarden

Op basis van deze quickscan worden geen effecten op beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebied en/of Ecologische Hoofdstructuur) verwacht. Een toetsing in het kader van deze natuurwetgeving en -beleid is derhalve niet noodzakelijk geacht.

Geconcludeerd wordt dat het projectgebied een geschikt leefgebied vormt voor een aantal beschermde planten- en diersoorten in het kader van de Flora- en faunawet. Het gaat om algemene en licht beschermde soorten, zoals zoogdieren en amfibieën, maar ook strikt beschermde soorten zoals vleermuizen en vogels. In tabel 1 is een samenvatting gegeven van de resultaten van (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna in het plangebied, de effecten op deze soorten en de te nemen stappen.

Met de voorgenomen ruimtelijke ingrepen gaat voor tabel 1-soorten weliswaar leefgebied verloren, maar van negatieve effecten op populaties is geen sprake. Wel kunnen op individueel niveau (tijdelijk) negatieve effecten optreden, bijvoorbeeld door verlies van leefgebied. Deze licht beschermde soorten behoren tot de categorie 'niet ontheffingsplichtig bij ruimtelijke ingrepen'. Wel geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat versturende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen¹ uitgevoerd mogen worden.

¹ In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 15 maart tot 15 juli.

Uitgezonderd de kerkuil worden verder geen effecten verwacht op andere zwaarder beschermde soorten zoals de eekhoorn en de steenmarter.

6.2 Opstellen ecologisch werkprotocol

Indien het schuurtje gesloopt wordt, dienen aanvullende maatregelen genomen te worden om negatieve effecten te voorkomen. Het verjagen, vangen en doden van individuen van deze beschermde soorten, alsmede het verstoren of vernielen van vaste verblijfplaatsen is verboden vanuit de Flora- en faunawet. Deze aanvullende maatregelen dienen uitgewerkt te worden in een ecologisch werkprotocol. Er is dan geen ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Aanvullende maatregelen kunnen ook noodzakelijk zijn bij de renovatie van de schuur en aanpassingen in de omgeving van de schuur. Dit is afhankelijk van de toekomstige invulling van de schuur.

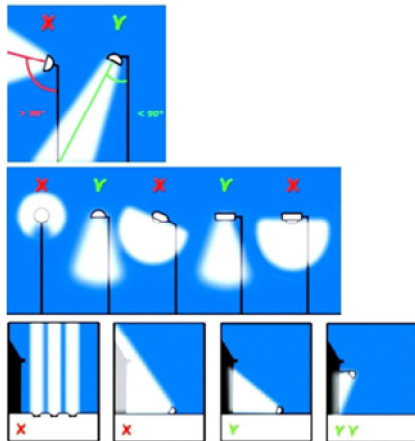
6.3 Plannen kunnen doorgang vinden

Mits rekening wordt gehouden met de kerkuil kunnen de plannen doorgang vinden. Er worden geen negatieve effecten verwacht op aanwezige beschermde soorten (uitgezonderd de kerkuil) of de te verwachten beschermde soorten. Hiermee kunnen de plannen doorgang hebben in het kader van de Flora- en faunawet.

6.4 Rekening houden met nachttactieve dieren

Op dit moment is in en rondom het plangebied weinig tot geen verlichting aanwezig. Een aantal nachttactieve dieren, zoals vleermuizen, uilen en marters, zijn gevoelig voor verlichting.

Er wordt dan ook geadviseerd om verlichting tot een minimum te beperken (figuur 2).

Figuur 2: Voorbeelden van verschillende type armaturen en plaatsingen om lichthinder te voorkomen.

Tabel 1. Resultaten (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna in het plangebied.

Tabel	Soort(groep)	Gebruik gebied	Effect ruimtelijke ontwikkelingen	Ontheffing	Vervolg Nader onderzoek / mitigerende en/of compenserende maatregelen
1	Algemene grondgebonden zoogdieren	Vaste verblijfplaats/ foerageergebied	Aantasting leefgebied, doden , tijdelijk verstoring	Nee	Zorgplicht
1	Algemene amfibieën	Vaste verblijfplaats/ foerageergebied	Aantasting leefgebied, doden, tijdelijk verstoring	Nee	Zorgplicht
2	Eekhoorn en steenmarter	Leefgebied	Tijdelijk verstoring	Nee	Zorgplicht
3	Vleermuizen	Verblijfplaats, foerageergebied en/of vliegroute	Tijdelijk verstoring	Nee	Zorgplicht, rekening houden met verlichting
V	Vogels	Broedlocatie	Aantasting leefgebied, tijdelijk verstoring	Nee, mits	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren, zorgplicht
V1-4	Kerkuil - vaste verblijfplaats	Vaste rust- en verblijfplaats	Afhankelijk van ruimtelijke ontwikkelingen en toekomstige invulling van het schuurtje	Nee, mits	Opstellen van ecologisch werkprotocol met aanvullende maatregelen
V5	Vogels - categorie 5 (koolmees/pimpelmees)	Broedlocatie	Aantasting leefgebied, tijdelijk verstoring	Nee, mits	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren, zorgplicht

LITERATUURLIJST

Bode, A.D., Dijkstra, A.J., Hoekstra, B; Hoeve, R., Zollinger, R., Bureau Natuurbalans/Limes Divergens, 1999. *De zoogdieren van Overijssel. Voorkomen, verspreiding en ecologie van de in het wild levende zoogdieren.* Waanders Uitgevers, Zwolle.

Broekhuizen, S., D. Klees, G. Muskens, 2010. *De steenmarter.* KNNV Uitgeverij, Zeist.

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., Laar, V. van, Smeenk, C, & J.B.M. Thissen, 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren.* KNNV / Contactgroep Zoogdiereninventarisatie, Utrecht / Arnhem.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (Redactie), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse fauna 9.* Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey –Nederland, Leiden.

Hoekstra, B. et al., 2010. *Werkatlas Zoogdieren van Overijssel.* Zoogdierverseniging, Nijmegen.

Koninklijke Vermande, 1999-2007, *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3 en 4,* SDU Uitgeverij, Den Haag.

Limpens, H. K, Mosterd & W. Bongers, 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie.* KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Mertens, F, 2004. *Natuurwaarden van het geplande tuincentrum aan het Eelhorsterveld.* Adviesbureau Mertens, Wageningen.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2004, *501 Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen,* Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging & Gegevensautoriteit Natuur 2010, 5 maart 2010. *Vleermuisprotocol 2010.*

www.waarneming.nl

www.telmee.nl

BIJLAGE 1: FLORA- EN FAUNAWET

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregeling (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voorzover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen. De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het '*Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*', ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Staatssecretaris van EL&I, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Voor verstoring van vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli. Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd. Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

- 1 Nesten die binnen en buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.

- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
- 3 Nesten van vogels die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

- 5 Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Mitigatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door vooraf gaand aan het project mitigerende (= verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort.

BIJLAGE 2: TOEKOMSTIGE SITUATIE

PROGRAMMA

- 1.) Parkeren
(zoekgebied)
- 2.) Gemengde doeleinden
(50% bebouwing - Zorghuisvesting)
- 3.) Groen & water
(zoekgebied: inpassing van water, wandelpaden, speelvoorzieningen)
- 4.) Wonen
(Kavel beheerderswoning)
- 5.) Groen
(zoekgebied: inpassing van wandelpaden, speelvoorzieningen)
- 6.) Bos/Bomen
- 7.) Ondersteunende functies
(zoekgebied: tuinhuis, cliëntenverblijf, terreinbeheer)

VO&W